

Delavec izbija vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 20.—, za pol leta
K 10.—, za četrt leta K 5.—.
Posamezne številke 40 vin.
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljave na uredništvo in
upravnštvo
Ljubljana, Šelmburgova
ulica št. 6. II. nadst.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Iskoristi se zapovedujo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 60 vinarja, pri trikrat-
ni po 58 vinarja, pri šest-
kratni po 56 vin., pri celo-
letnih objavah po 54 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane manj vrstica
50 vin. — Reklam. so poš-
tine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Božič.

Cerkveno slavlje, obhajajo ga nekateri
s pojedinami, s slaščicami, drugi pa z mo-
litvami in s prošnjami. Razredna razlika
stopa tukaj na dan z vso ostrojtjo. Pred
vojno se je že videla velika razlika med
siromakovo in bogatino božičnico. Pre-
proste slaščice, orehi, rožiči so viseli na
drevescu siromašnega stanovanja, na-
sprotno pa so ležala pod drevesci bogati-
nov najlepša darila in drevesce je bilo oki-
čeno krasno. Že takrat je bila razlika, ve-
lika razlika. In danes!

Odrešenik je prišel, pravijo. In če se
danes ozremo naokolo, nam zija iz vseh
kotov beda, beda s steklenimi očmi. Pre-
pad med siromakimi in bogatimi je postal
velik, večji, nepremostljiv. Vojna, ki jo je
povzročil kapitalizem v svoji sebičnosti, je
obubožala ljudske množice, nagromadila
pa imetje, blago, denar v rokah kapitali-
stov, ki izsesavajo proletarijat v vsej svoji
gospodarski rafiniranosti še vse huje, ka-
kor so to delali pred vojno. Proletarec
nima danes ne živila, ne obleke, ne stano-
vanja, ne kurjave; vse imajo v rokah ode-
ruhi, ki dajo delavstvu mezde v denarju,
kateremu so s svojo svetovno špekulacijo
vzeli vsakršno vrednost. In ta proletarijat
naj se veseli božiča! Kako naj se ga veseli,
če ga mori skrb za obstanek, ki ste mu ga
vzeli na tako krut način.

Ne. Veselimo se božiča, božiča, ko
pride odrešenik proletarijata, bednega
ljudstva, ko zasine delavska solidarnost,
delavska zavest po vsem širnem svetu. V
tem dnevu vidimo mi naš božič. Ne božič
bogatinov, ki jih je peščica, marveč božič

porojenja delavske zavesti je božič trpečih
množic.

Proletarijat vsega sveta se ujedinjuje.
Proletarec poleg proletarca, brat poleg
brata kot popolnoma enakopraven faktor
se mora proletarijat ujediniti. Proletarec
ni diktator proletarcu, ker ga družijo isti
smoter, isti cilj, ne taktično-politični na-
zori, ki so morda lokalno različni vsled ob-
stoječih predpogojev. Kdor vidi v prole-
tarcu soborca, je zaveden borec, kdor vidi
v proletarcu nasprotnika, dasi imata oba
isti smoter, isti cilj, je malenkosten in mu
ni glavni smoter ona sila, ki edina more
vezati in spojiti v trdno falango svetovni
proletarijat.

Naš božič pride. Pride, ker mora priti,
ker proletarijat vsega sveta ne čuti in ne
misli drugega, kakor le na spas samega
sebe in s tem človeštva.

Naš cilj je socializem. K temu cilju plo-
vemo vsi in čim hitreje in vztrajneje plo-
vemo, tem bližje je naš božič, božič poro-
jenja delavske zavesti v vsakem posamez-
nem proletarcu. Socializem je naš cilj, cilj
združitve vesoljnega proletarijata.

In kaj naj bi bil drugega naš božič?

Ljubljansko obrtno šolo hočejo okupirati.

Z velikimi žrtvami se je zgradila v
Ljubljani obrtna šola. Sedaj hočejo tej
šoli odvzeti praktično stavbo. Po našem
skromnem mnenju je obrtna šola za Slo-
venijo silno važna in nujna. Tehniko lahko
nameste drugod ali zgrade novo stavbo,
nikakor pa ne gre, da bi zavod, ki ima

več sto gojencev vrgli kar na cesto. Taka
politika bi bila skrajno nezdrava in krat-
kovidna. Pridružujemo se torej v polnem
obsegu, ki je sklenil to-le

„Resolucijo“.

Javni shod stavbinskih delavcev na
slovenskem ozemlju v Ljubljani, zbran 14.
t. m. v „Mestnem domu“ v Ljubljani, pro-
testira najodločneje proti oddaji prostorov
naše obrtne šole tehnični fakulteti; to pa
iz sledečih razlogov:

Imenovani zavod je namenjen v svrhu
izobrazbe in povzdige naših na tako nizki
stopnji stoječih stavbenih in sorodnih obr-
ti. Državna obrtna šola se je zgradila, ker
je bila vsestransko dokazana potreba tega
za nas tako važnega izobraževalnega in-
stituta. Delavstvo stavbene stroke zato
najodločneje protestira, da bi se nam še to
malo, kar imamo, skrčilo ali odvzelo. Ako
se pomisli, da je že stara nazadnjaška av-
strijska vlada videla končno potrebo za
nas Slovence ustanoviti to važno izobra-
ževalno institucijo, mislimo, da tudi seda-
nja centralna kakor tudi državna vlada ne
bode posegla po edinih v državi se naha-
jačim zavodu te vrste, ter njegove pro-
store oddajala v druge namene. Če vlada
ustvarja nove učne institute, bo našla za-
njo tudi prostore, potrebna je le samo do-
bra volja. Obrtno šolo pa hočemo obdr-
žati vsaj v starem obsegu in zahtevamo,
da se ji ne vzame možnost za delovanje in
razvitek, s tem, da se ji odjemljejo prostori
v namen tehniške fakultete.

Resolucija se je poslala vladi.

Iz strokovnih organizacij.

Javni shod stavbinskih delavcev v
Ljubljani. Dne 14. t. m. se je vršil v Ljub-
ljani shod stavbinskih delavcev v Mest-
nem domu. Razpravljalo se je na shodu o
ujedinjenju v Jugoslaviji, o draginskih
razmerah, o mezdah, gibanjih in drugo. S.
Nachtigal je otvoril zborovanje, poročal o
položaju organizacije ter naglašal, kako
temeljito se kapitalizem razvija v Jugo-
slaviji. Tej kapitalistični zaroč utegne biti
kos le močna delavska organizacija, ki
vedno stoji pripravljena za boj in se tudi
bori, če treba. Obžaluje pa, da so delovo-
dije veliki nasprotniki organizacije. Tudi
tem bo morala organizacija pokazati svojo
nezlomljivo voljo. Delavstvo trpi, prenaša
posledice vojne, a podjetniki spravljajo
desetkratne dobičke. K drugi točki je go-
voril s. dr. Lemež, ki je rekel: Marks je
zaklical: Proletarci vseh dežel, združite
se! Kapitalizem je razdelil človeško dru-
žbo v dva razreda, dva tabora, eden,
manjši ima bogastvo, drugi, večji, pa le
svojo delovno silo, telesno in duševno.
Delavstvo zaradi tega propada in postaja
suženj človeške družbe. Kapital ima vse
v rokah, denar, finance, državno silo. Ta
družba potem izrablja s svojo močjo ljud-
stvo v svoj dobiček. In povsod je tako,
povsod nastaja mednarodni boj za moč, za

LISTEK.

Zakoni in naredbe.

Novo pristojbine v bolnišnicah.

De nadaljne odredbe se določa oskrb-
nina v občini javnih bolnišnicah Slovenije
za osebe in dan v sledeči izmeri:

Občna javna bol- nišnica:	Dnevna oskrbnina za osebo v razredu:	III.	II.	I.
Ljubljana	K	15	30	50
Brežice	"	10	22	50
Celje	"	12	25	50
Maribor	"	12	25	50
Murska Sobota	"	12	25	50
Ptuj	"	10	22	50
Radgona	"	10	22	50
Slo. enigradec	"	10	22	50
Žen. j. bol. Novomesto	"	10	22	59
Obč. j. bol. Krško	"	12	30	50

Oskrba II. in I. razreda je dopustna le
proti vsakokratnem predplačilu 10 dnev-
nih oskrbovalnih stroškov. Na prošnje za

odpis ali znižanje oskrbovalnih stroškov
I. in II. razreda se v bodoče ne bo oziralo.

Novo določena oskrbnina stopi s
1. decembrom 1919 v veljavo.

Povišanje oskrbnine utemeljuje Zdrav-
stveni odsek za Slovenijo tako-le:

Vsled izredne draginje in vsled visokih
režijskih stroškov primoran je bil
zdravstveni odsek zvišati oskrbnino v
občini javnih bolnišnicah. Dosedanja
oskrbnina ni zadoščala niti za prehrano,
dočim ni bilo za ostale mnogovrstne po-
trebščine, kakor za zdravila, obvezila, na-
bavo in vzdrževanje inventarja, popravila
na poslopjih in napravah, za prejemke
strežniškega in drugega režijskega osebja
nikakega kritja. Da se obrat teh zavodov
vzdrži, treba je bilo zvišati oskrbnino vsaj
v toliki izmeri, da se dejanski stroški
oskrbe in zdravljenja vsaj deloma krijejo.

Občinstvo se opozarja, da se je tudi
oskrbnina II. razreda tako nizko nasta-
vila, da se v bodoče na prošnje za znižan-
je ali celo na odpis oskrbnih stroškov
v tem razredu ne bode več oziralo.

Kakor hitro bodo cene vseh bolniških
potrebščin padle, znižalo se bode primer-
no tudi oskrbnino, osobito ono tretjega
razreda.

sredstva, da se postavi socialistični red za človeško družbo. Delavstvo se mora ujediniti, da nastopa povsod enako, ker sicer izigrava kapital posameznih dežel narod proti narodu in oba izkorišča. Leta 1914 je kapital razbil mednarodno delavsko organizacijo. Zrušili so fronto v svoji zavesti edino ruski socialisti. In to, kar nam je vojna vzela, moramo zopet zgraditi, zbrati delavske vrste, da omogočimo vspešen boj. Strokovne organizacije so vzgojne za razredno zavest delavstva, a da se delo pospeši, boj olajša, je združenje nujno potrebno. Jugoslovanski kapital je mlad, se bori s tujim kapitalom in bo okrutneje izkoriščal delavstvo. Težke boje imamo pričakovati z njim, ker je neobziren. To pa nas le utrjuje v prepričanju, da je ujednjenje proletarijata na celi črti nujno. Tozadevna resolucija je bila soglasno sprejeta. — O draginji je govoril s. Tolkan. Vsežaverodomesarska politika je nad štiri leta uničevala vse, kar ji je prišlo pod knuto. Ni torej čudno, če je sedaj vse narobe. V Avstriji smo bili gospodarska enota, ki je pridelovala skoro vse; če nismo imeli doma, smo dobili to ali ono blago iz druge pokrajine. O razpadu Avstroogrske so nastale druge razmere; blago se ne da takoj nadomestiti. A če bi vse drugo opravljivali z razmerami, ne moremo opravičevati pomanjkanja in draginje živil, ki jih imamo doma v obilici. Živine, pšenice, vsega je dovolj, a kapitalistični gospodarski sistem je vse to okupiral in nas pušča stradati še hujše kakor med vojno. Prejšnja državna vlada s Korošcem in Gostinčarjem nosi tukaj veliko krivdo, ker sta uvedla prosto trgovino in izročila vse trgovcem, špekulantom in oderuhom. Zoper to zlo je edina organizacija, ki utegne z bojem v tem pogledu kaj ukreniti, da nastanejo znosnejše razmere. Ustanoviti se morajo draginjski uradi, ki ne bodo določevali le cene, marveč skrbeli tudi, da pride blago na trg ter da krivce občutno kaznujejo. Predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta. Na tem shodu je bila sprejeta tudi resolucija glede okupiranja ljubljanske obrtne šole, ki jo priobčujemo na drugem mestu. Končno je prečital predsednik novo pogodbo, ki se predloži podjetnikom, s katero naj se uredi delovno in plačilno razmerje. Shod je uspel lepo in nadejamo se, da bo tudi ta organizacija kar najlepše prospevala.

S seje strokovne komisije za Slovenijo z dne 12. decembra 1919. Predseduje s. Mlinar, zapisnikar s. Skobl. Navzoči ss. Tokan, Zore, Hlebš, Novšak, Zupan, Mihevc, Firm, Jese, Udovč, Kocian, Nachtigal in Kratochvil. Prečita se dopise, tikajoče se tajništva okrožne strokovne komisije v Celju. V Celju se bo še ta mesec vršila ob navzočnosti zastopnika strokovne komisije seja okrožne komisije. Vsebinsko doposlanega dopisa od strani podružnice Osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani se vzame na znanje in se, ustrezajoč izraženi želji, sklene, sklicati konferenco odborov osrednjih društev na sredo dne 17. decembra 1919. Na konferenco se povabi tudi načelstvo stranke in vodstvo gospodarskih organizacij. — Sklene se, stopiti v stik z vodstvom gospodarskih organizacij glede delavskega doma. V stanovanjski sosvet stanovanjskega urada pri poverjeništvu za socialno skrb se izvolita sodruga Mihevc in Nachtigal kot člana, sodruga Kratochvil in Novšak kot namestnika. — Dopis izobraževalnega društva „Svoboda“ glede raznih priredb se vzame v ravnanje na znanje. Na dopis Osrednjega društva oblašilnih delavcev se sklene, da se imata dva člana strokovne komisije udeležiti prihodnje

seje Osrednjega odbora tega društva. — Osrednje društvo kovinarjev vabi na udeležbo k svoji izredni glavni skupščini, ki jo sklicuje na dan 21. decembra 1919. Sklene se, poslati na to zborovanje zastopnika. Dopis okrožne strokovne komisije v Mariboru glede ureditve tamošnjega strokovnega tajništva se po pojasnilih s. Tokana vzame na znanje. Glede dopisa „Svobode“, tiče se delavske godbe v Ljubljani, se napravijo primerni sklepi. Sodrug Mlinar poroča o zaključku stavke grafičnega in knjigoveškega delavstva, nadalje o poteku konference grafičnega delavstva, ki se je vršila v dneh 7. in 8. decembra 1919 v Zagrebu glede ujednjenja. — Poročilo bo s. Mlinar na prihodnji seji izpopolnil. — Sodrug Hlebš poroča, da se dne 25. in 26. decembra 1919 vrši v Brodu na Savi konferenca vseh organizacij kovinarjev v Jugoslaviji. Kot svojega zastopnika sklene strokovna komisija poslati na to konferenco s. Tokana. — Ki ne bo po konferenci obenem tudi v Belgrad, da stopi v dotiko z vodstvom tamošnjih strokovnih organizacij radi ureditve medsebojnih odnošajev. — V gospodarski odbor voli komisija s. Hlebša. — Glede tajništva pri okrožni strokovni komisiji v Mariboru se napravijo primerni sklepi. Za enkrat bo tamkaj nameščen s. Skobl. — Dopis, zadevajoč ustanovitev ljudske tiskarne, katerega so poslali proponenti, se vzame na znanje in potrebno ukrene. — O pokretu železničarjev poroča s. Skobl, o zadevah, tikajočih se rudarjev ter o mezdni zadevah v usnjarski stroki poroča s. Tokan. Istotako o sestavi cenilne komisije, ki ima določevati nakupne cene sirovim kožam in prodajne cene usnju. Komisija ima po dogovoru z oddelkom za trgovino in industrijo biti sestavljena na podlagi paritete. — Na predlog s. Tokana se novim razmeram potrebno določi primerna cena listu „Delavec“. Po rešitvi še nekaterih notranjih zadev zaključí predsednik sejo.

Kemični delavci. Izredna glavna skupščina „Osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju“ se bo vršila dne 4. januarja 1920 v Ljubljani v društvenem prostoru pri Mauserju. Novi Vodmat št. 189.

Dnevni red, o katerem se bo razpravljalo, je:

1. Poročila: a) predsedništva, b) tajništva, c) blaginjska, d) kontrole.
2. Razprava o skupnem delu z ostalimi bratskimi organizacijami v Jugoslaviji.
3. Delna izprememba pravilnika.
4. Volitev odbora in kontrole.
5. Raznoterosti.

Zborovanje se prične točno ob 9. uri dopoldne.

Vsaka podružnica ima pravico poslati po enega delegata.

V krajih, kjer sta dve podružnici, ima istotako vsaka izmed obeh enega pravico poslati po enega delegata. V podružnicah določeni delegati morajo že v soboto dne 3. januarja 1920 zvečer priti v Ljubljano, ker ob nedeljah ni prometa. Priporočila jim preskrbe sodrugi kemični delavci, kar pa morajo pravočasno naznati.

Dopisi.

Kočevje. V torek dne 16. t. m. se je vršil društveni shod lesnih delavcev v Kočevju na katerem je poročal sodrug Srebrnič o pomenu strokovne organizacije, razložil delovanje razrednih socialističnih organizacij, ter hinavstvo N. S. Z., ki hoče izrabiti delavstvo v prid meščanskim

strankam, ter dela za razkol razrednih organizacij. Nadalje se je dotaknil zborovanja obrtnikov, ki je sprejelo resolucijo, da naj se odpravi osemurni delavnik, pot pretvezo „Svoboda dela“ pod katerim geslom naj bi delavstvo garalo 14 do 16 ur na dan. Nato je govornik pozval navzoče zborovalce, da se strnejo v vrste razrednozavednega proletarijata, ki koraka od zmage do zmage. Za vzgled naj bodo organizirani rudarji, ki so nam priskočili v tem kritičnem času v pomoč, in s tem zopet pokazali, kaj zmora delavska solidarnost. Po shodu se je vršil občni zbor, na katerem so bili izvoljeni naslednji sodrugi v odbor: Falkner Avgust, predsednik; Kren Rudolf, podpredsednik; Koprivšek Josip, denarničar; Vančina Matija, tajnik; Babič Franc, Ožura Alojz, Krajšek Jožef, odborniki. Janeš Gregor, Hočevar Jožef, Modic Albert, Žagar Jožef, namestniki. Stimec Jožef, Raškaj Tomaž, Eppich, pregledniki. — Pripomniti je, da so bili prej odotni delavci organizirani v N. S. Z. Sedaj smo ustanovili našo podružnico lesnih delavcev ter ustregli gotovim gospodom, da jim ne bo treba po nepotrebnem rogoviliti po Kočevju. Posebno bo ustrezene g. Brandnerju, ker so ga ravno pred par dnevi izvižgali bivši člani N. S. Z. St. 1308.-1919.

Ce'je. Škoda, da je konec vojne, tako vzdihuje gotovo večkrat nekovski mojster Maks Janič. Kako, da bi tudi ne vzdihoval ta gospod, zakaj zani so bila vojna leta zares lepi časi. Kot velenosestniku, pelovskemu mojstru, velikemu avstrijskemu patrijotu in seveda ultragermanu, obsijanemu od milosti staroavstrijskih militarističnih kreatur, je bil kakor vsi, ki so imeli nekaj pod palcem, vojaške službe oproščen. V času vojne so bili namreč frontno službo sposobni le proletarci - delci in mali kmetje. Izvolilcem Janičevemu kalibra na se je „komar“ in „pekovele“ pomočnike kot vojaške. Na ta način zasluženi, se nekovski pomočniki moral naniču delati po 12 do 14 ur na dan. Ali velikodušnost gospoda Janiča ni od njega, za dolgo naporno delo je vojakom nekem plačeval recí in piši po eno krono na dan in jim dal hrano. Kakšna je bila hrana o tem za enkrat molčimo. Vse ostalo je plačeval erar. Da, da, oderuhom Janičevе sorte je med vojno šla pšenica v zlato klasje. Marsikateri avstrijski oficir je v stiku z raznimi Janiči seveda prišel radi na svoj račun. Ali kdo bi štel take malenkosti v zlo gospodu Janiču!

Kdo drugi, je pač tudi on uporabil ugodno konjunkturo, da si nagrahi, kar se je nagrabiti dalo. Nihče izmed cele družbe lopovov se ne izpodtika nad takimi malenkostmi več. Kaj hočete, nenoštenje je a nes noštenje, oderuštvo je postalo krenost in kakor se že na tem svetu vse obrača, tako se je izpreobrnil tudi bogati pek Janič. On je danes revolucionar najradikalnejše vrste. Slišati ga morate, kadar goi proti vladi, takrat se kar iskre krešejo. Seveda bi rajši zahajljal proti državi, tega pa kot „praktikus“ ne stori ker ve da je to riskantno in le polično prebitu. Vsekov za zahajlante ima dovolj, zakaj po njegovem mnenju ni pravilno, da mu vlada ne da na razpolago vojakov, polkov, ki bi mu zastoni delali kakor za časa stare obedule. No, po dolgem godrnjanju je delavski pari vendarle izkazal milost in je šel. Kako je bilo potem na stanovanju bi bilo škoda razlagati, zadestuje, če povemo, da je sosedinja, uradniška soproga, dejala, da je bila njenja, da se je pri bolnici nahajal kak hribovec. Tako je namreč dr. K. rentočil. Z nekaterimi zdravniki je pač tako, preden sede v toplo gnezdo, je

skrahirane Avstrije. Ali ne samo revolucionaren je Herr Janič, odrekli se tudi ne more socialnemu zmislu. Da pospeši vzgojo mladine, vzdržuje vedno celo vrsto vajencev, katerim privozi, da se pri njem nauče pekovskega rokodelstva. Stvar je namreč zelo praktična. Kaj bi plačeval pomočnike, ko mu fantje delajo zastoj! In kadar vajence oprosti, mu resnici filantrop postavi na cesto ter skrbi na ta način za pomočnike drugim pekovskim mojstrom, ki slučajno ne izkoriščajo mladine kakor Janič. Obrtnim oblastim bi pač priporočali, da gospodu Janiču posvetijo nekoliko več skrbi, posebno dajo dopovedo, da velja tudi zanj naredba glede osemurnega delavnega časa ali pa naj svojo mušičnico zapre. Gospod Janič, sicer hud radikalec, je v tem oziru in kadar gre za delavske plače ravno tako reakcijski, rec in živi še vedno v fiksnih letih, da za odmerke ter brezvestne dobičkarje veljajo izjeme.

Domači pregled.

Slovenski kapitalizem se potom svojih bank polagoma polašča vseh industrijskih podjetij v Sloveniji. Tako preidejo papirnice in tovarne za celulozo akcijske družbe Leykam-Josefstal s prvim januarjem 1920 v last novo osnovane družbe, za katero stoji Ljubljanska kreditna banka. Vsekakor mora biti papirniška industrija v Sloveniji plodonosna, zakaj dosedanja lastnica bo, kar se tiče posesti delnic, tudi nadalje participirala. Če bi bile papirnice pasivne, bi bila stara družba vesela, da se ji raznebi, tako pa si je tudi za naprej zagotovila solatništvo. Čisti dobički v največji meri bodo torej ostali doma v rokah „domače, narodne“ banke. Da ne bodo romali dobički v tujino, je sicer prav, vendar pa smo radovedni, kako se bo nova slovenska gospodarica s svojo slovensko banko vedla nanram slovenskemu delavstvu, ki dela v teh papirnicah. Upravičeno nimamo prav nobenega, da bi delavstvo našlo pri slovenskih kapitalistih več upornosti in razumevanja za svoj nad vse klaverni gospodarski položaj kakor doslej. Akcijska družba strojnih tovarov in livaren, za katero stoji Jadranska banka, nas je dovelj naučila, da zna slovenski kapitalizem biti brutalnejši in neobzirnejši kakor na tuji. Pouk in izkušnja kovinarjev, zaposlenih v teh tovarnah, naj bi si vzelo za zgled tudi papirniško delavstvo. Ni izkustveno, da bo hudo borbo, katero so doživeli kovinarji, doživelo tudi papirniško delavstvo. Videli bomo, kaj nam bo bodoči čas prinesel. Vsekakor naj se delavstvo papirnic pravočasno pripravlja, da ne bo doživelo presenetljivega razočaranja. Zatorej, tovariši in tovarišice, na delo za svojo strokovno organizacijo — osrednje društvo kemičnih delavcev in s podobnih strok na slovenskem ozemlju, ki je edina opora papirniškega delavstva.

Papirničar.

Oh priliki zadnje stavke rudarjev je klerikalno časopisje pisalo med drugimi lažmi tudi, da je bil poleg s. Kristana v Trbovljah tudi s. Korač, katerega so rudarji baje obkladali z raznimi psovki. Klerikalni kliklec si je gotovo nataknil zelena očala kakor so jih bili nataknil oni kravi, ki je potem namesto mrve ledla oblanje. Z vsjo resnobo namreč trdi jezuitska klerikalna zalega, da je bil sodrug Korač v Trbovljah, dočim v Trbovljah ni hče o tem ničesar ne ve. Ali če smatrajo klerikalci za umestno operirati z lažjo in zaviljenjem ter postavljanjem resnice na glavo, naj delajo tako. Nam s tem ne bodo škodovali, to naj si nikar ne domišljajo;

nasprotno, hvala čini smo jim. Če misli, da jim še kdo kaj verjame, se motijo. Efekt infamije, ki jo uganjajo v svojem časopisju, ne more biti drugačen kakor ta, da se bodo delavci sami prepričali, da je klerikalna stavka in njeno časopisje radlo na nivo stare obrabljene vlačuge, na katero vsak pošten človek pljuje.

Pridite domov, tako so po preobratu meščanski listi vabili rojake v Ameriki v domovino. In res, velik del se je vrnil, misleč, da se bo v stari ujedinjeni domovini res cedil med in mleko kakor so pisali buržoazni listi. Ali glej, tisti listi pišejo danes: „Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu javlja, da se v Liki nahaja preko 200 delavcev, ki so poprej bili uposleni v raznih podjetjih v Ameriki. Si se zaradi brezposelnosti nahajajo v največji bedi itd.“

Razglas. Začetkom meseca januarja 1920 se prične na državni puškarski strokovni šoli v Borovljah na Slov. Koroškem z rednim poukom v vseh 4 letnikih. Dosegajoči učenci kakor tudi oni, ki se želijo posvetiti puškarski stroki, se naj v sveto vpisovajo z glase v spremstvu staršev ali njih namestnikov v ravnateljski pisarni puškarske zadrage vsak dan, izvzemši nedeljo in praznik, od 9. do 11. ure in obenem naj prinesejo s seboj zadnje sričevalo te šole, novinci zadnje ljudskošolsko izpričevalo in krstni list ali domovnico. Pisemne prošnje za sprejem je treba predložiti do 30. t. m. na ravnateljstvo zavoda. Tem prošnjam je priložiti, kakor je že omenjeno: krstni list ali domovnico, zadnje šolsko izpričevalo in izpričevalo o vedenju in izlavo staršev, oziroma varuha. Šolnina se ne pobira. Preskrba učenca s stanovanjem, hrano, obleko itd. je stvar staršev, oziroma varuha. Za sprejem se zahteva kot najnižja starost 14 let, telesna sposobnost za puškarska dela in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. — **Ravnateljstvo drž. puškarske strokovne šole v Borovljah na Slov. Koroškem.**

Pojasnilo radi šole vajencev vseh strok: Šola bi se bila mogla že začetkom svojih pričetki. Ker se pa niso oglasile vse obrtne zadrage na poziv šolskega referenta nadsv. Laha v mesecu juniju t. l., se pouk ni mogel pričeti. Odzvale so se samo L. laška, čevljarška, kovinarska zadruga in še nekaj drugih manjših obrti, a glavna stavbinska se še do danes ni priglasila. Pred kratkom se je priglasila gostilničarska zadruga in je obenem priglasila 12 vajencev z gorostasnimi zahtevami glede pouka, in sicer francoščine, nemščine, vseh jezikov Evrope celo knjigovod. in serviranje ter je nakazala v to svrhu K 150.— letnega prispevka. Taka ponudba je smešna. Vprašati se moramo, zakaj naj se pa porabi K 150.— v današnjih razmerah; to še tedenska plača ni za enega učitelja, kaj še nabava papirja in drugih stvari. Tako izjavo moramo naravnost opustiti. Nekateri gostilničarji so milijonarji, kaj bi bilo takemu, če bi prispeval K 50.000.— in bi omogočil pouku tudi drugim učencem revnejših slojev. Kar se pa tiče stavbinskih vajencev in drugih strok smo stavili v mesecu aprilu t. l. na podjetnike razpisne noge in osebno so nam odgovorili da bodo vse preskrbeli, a še do danes ni nič. Trgovska in obrtna zbornica pa sploh ni odgovorila pravočasno zaradi prispevka vsaj ene tretjine. Po izjavi šolskega referenta ni magistrat zakrivil ničesar, ker pripravljen dati prostore, učni material in eno tretjino prispevka, eno tretjino mora lo prispevati obrtna zadruga in eno tretjino obrtna in trgovska zbornica. Vplačala je zveza teh obrtno-trgovskih združenj berli in reci K 300.— in stavila prevelike

zahteve zato se ji je enostavno vrnilo. Ves fond bi znašal K 30.000.— vrednosti pred vojno, sedaj niti tega ni pripravljena ta buržoazija prispevati. Zdelo se nam je potrebno, da stvar pojasnimo, kje je tičala krivda.

Prodajne cene za meso. V soboto, dne 20. decembra t. l. se je vršilo pri odseku za prehrano posvetovanje radi določitve enotnih cen za sveže meso. Zastopani so bili prizadeti uradni oddelki s strokovnjaki, kmetijska družba in ljubljanski mesarji. Mesarji, ki so zadnje dni zvišali cene mesu od 12 K in 14 K na 16 K in 18 K, so navajali kot glavni razlog, da se je znižala cena govejim kožam od 28 K na 18 K za kilogram. Povišek 4 K pri kilogramu so smatrali strokovnjaki odločno za pretiran, zlasti še, ker so ostale cene klavni živini v zadnjem času na isti višini. Če se uvažuje znižanje cene kožam, bi bilo upravičeno kvečjemu zvišanje za 1 K 50 vin. do 1 K 70 vin. pri kilogramu. Na podlagi tega posveta je nato zaključila deželna vlada sporazumno z odsekom za prehrano: 1. da se določijo za vsa večja konsumna središča prodajne cene za meso, ki stopijo takoj v veljavo; 2. da se prekoračenje teh cen strogo kaznuje po obstoječih predpisih z zaporom, denarno globo in zaplenbo blaga; 3. da se proti onim mesarjem, ki bi po teh odredbah prenehali z obratovanjem, postopa po obrtnem redu, da se jim odvzame obrtna pravica ter se jim zasežejo obratni prostori. Končno so se odredile potrebne priprave za primer, da nekateri mesarji prenehajo z obratovanjem.

Odsek za prehrano se je preselil dne 20. t. m. iz svojih dosedanjih uradnih prostorov v palači deželne vlade za Slovenijo v hišo št. 10, na trgu kralja Petra (Mahrova hiša II. nadstr.). Stranke se sprejemajo v torek, četrtek in soboto od 10. do 12. ure.

Prijaznost. Minuli teden je v Ljubljani neki delavec klical zdravnika K. k svoji težko bolni ženi. Prišel je k njemu, nič hudega sluteč, ravno pred poldnevom. Gospodu zdravniku je očitno moralo biti sila žal gotovo dobrega kosila, kar je tudi odkrito priznal s tem, da je delavca na prav neokoren način nahrulil, češ, da mora prihajati ravno pred kosilom. Seveda, kaj gospodu doktorju mar v hudih bolečinah zvijajoča se delavska žena, glavno je, da gospod doktor pravočasno prijazen, vljuden in „sladek“ tako, da se v sami vljudnosti topi. Moleduje povsod okrog, samo da bi si utrdil pozicijo, kadar se pa segreje in se naleze cvenka, tedaj gorje tebi delavska para, prej vljudni, vsak čas postrežljivi in prijazni gospod doktor postane ošaben, aroganten in neotesan drvar.

V Kropi na Goriškem je bil aretiran župan, župnik in učitelj. Gospodje so izvršili neke manipulacije ob priliki kolkovanja denarja. Govorilo se je o znesku presojenem 100.000 kron. Za klerikalno

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 52. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 45 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom te tedaj izplača, če je vsaj 45. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

časopisje je bila ta umazana zadeva precej neprijetna. Najprej so skušali stvar omalovaževati, češ, šlo je samo za deseteronski bankovec, nekaj dni potem pa so že priznali, da je šlo za stokronski bankovec in če se klerikalni družbi ne posreči stvar potlačiti, bodo najbrže morali priznati tudi falsifikacijo tisočakov. Čez klerikalno svetohlinstvo ga res ni, in ta družba se upa spodtikati še nad drugimi.

Za obnovo Srbije in prehrano ubožnega prebivalstva. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je odločilo, da se izda v svrhu pomoči za obnovo vsled vojne porušeni zgradb v vaseh v Srbiji 1.330.000 dinarjev, v svrhu pomoči za prehrano v novih pokrajinah 1.680.000 dinarjev, za prehrano vojnih sirot v odseku za prehrano v Sarajevu 500.000 dinarjev, v Zagrebu 450.000 dinarjev, odseku za prehrano v Ljubljani 450.000 dinarjev, v Splitu 300.000 dinarjev, v Podgorici 300.000 dinarjev in v Novem Sadu 350.000 dinarjev.

Izvoz kolekovanj bankovcev prepovedan. Na podstavi ministrskega sveta z dne 8. t. m. je odredil finančni minister, da je izvoz z znamkami kraljestva SHS markiranih bankovcev Avstro-Ogrske banke iz kraljevstva SHS prepovedan. Kdor bi se pregrešil proti temu, temu bi se bankovci konfiscirali na korist države in obsojen bi bil v zmislu člena 140. carinskega zakona kot tihotapec.

Bolgarski in grški niklasti denar veljaven v naši državi. Na podlagi sklepa ministrskega sveta št. 3481, od 5. t. m. je izdal finančni minister naredbo, da velja bolgarski niklasti denar po 5, 10 in 20 stotink leva in grški niklasti denar po 5, 10 in 20 leptov za ves teritorij kraljevstva SHS do daljše naredbe kot niklasti denar kraljevine Srbije v isti minimalni vrednosti in kot tak, da se sprejema tudi pri državnih in drugih javnih blagajnah.

„Državna posredovalnica za delo“, podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 8. do 14. decembra 1919 je iskalo dela 117 moških in 33 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 57 moških in 25 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 70. Pri vseh podružnicah „Državne posredovalnice za delo“ je od 1. januarja 1919 do 14. decembra 1919 iskalo delo 19.773 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 15.588 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6592. Dela iščejo pisarniške moči (252), trgovski sodrudniki in sodrudnice (179), dninarji in dninarice (156), rudarji (136), vajenci razne stroke (115), služkinje, kuharice, gospodinjice (113), tovarniške in poljske delavke in delavci (171), slugi, vratarji, mlinarji, peki, mesarji, krojači, čevljarji, šivilje, natakariji, natakarike, strojni ključavničarji, slikarji, kovači, sedlarji itd. Delo je na razpolago: hlapec, deklam, težakom, služkinjam, kuharicam, gospodinjicam, vajencem razne stroke, mizarjem, dninarjem, dninaricam, ključavničarjem, pletarjem, tesarjem, pis. močem, steklarjem, žagarjem, čevljarjem, šiviljam, kolarjem itd.

Zahvala. Vsem tovarišem in tovarišicam v Pollakovi tovarni se iskreno zahvaljujem za podporo 221 kron, ki so jih nabrali med mojo dolgotrajno in mučno boleznijo. — Jernej Bizjak.

Svetovni pregled.

Združitev italijanskih socialistov. Kakor javlja „Giornale d' Italia“, so se radikalni in reformni socialisti ter skupina narodne obnovitve združili v skupen blok. Vse tri stranke obdrže svoja imena in programe, skupno pa bodo imele splošno

orientacijo in faktiko v parlamentu, v kolikor se bo odločalo o skupnih vprašanjih.

Avstrijska republika. Delavski sveti na Dunaju so oborožili 70.000 delavcev. To oboroževanje delavcev je naperjeno proti rovanju buržoazije zoper republiko.

Rudniki na nemškem Štajerskem so prešli v last Italijanov. Italijanski kapital je namreč pokupil večino akcij Alpske montanske družbe.

Djenikin potolčen. Iz Moskve se poroča, da so boljševiki po ljutih bojih s četami Djenikinovimi osvojili Kijev. Bele čete da beže.

Obvestila.

Dopise za celjsko strokovno tajništvo naj pošiljajo strokovne organizacije in zapniki izključno na naslov: Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju. To je potrebno zaradi tega, da se reševanje dopisov in raznih naznanil ne zavlačuje, kar je ob nenavzočnosti tega ali onega sodruga, če se dopis glasi na ime, prav lahko mogoče.

Vse podružnice Osrednjega društva stavbinih delavcev na slovenskem ozemlju se tem potom opozarja, da vposljejno najkasneje do 10. januarja 1920 decemberske obračune na osrednje društvo, da more pravočasno sestaviti letni račun. Obenem opozarja, da morejo biti vsi letošnji obračuni, ki so morebiti v zastanku do tega dne vposlani osrednjemu društvu.

Vsem organizacijam in organizirane mu delavstvu priporočamo, da pravočasno poravnajo svoje društvene prispevke in eventuelne zaostanke, ker morajo blagajniki že početkom januarja obračunati z osrednjimi blagajniki. Red je prva dolžnost organiziranega delavca.

Žepni koledar za leto 1920, izide okolo novega leta. Vse organizacije in zapnike, ki še niso naročile koledarja, nujno vabimo, da to čimprej store. Cena še ni določena. Vsekakor pa je potrebno, da posamezni kraji naznanijo prej, koliko koledarjev bodo potrebovali. Naročila sprejemata uprava „Napreja“ ali pa „Delavca“ v Ljubljani.

Poročila o kovinarski konferenci v Ljubljani in o pogodbah s plavži v Ravneh priobčimo prihodnjič, ker smo morali to številko zaradi božičnih praznikov predčasno zaključiti.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Zahtevaite

samo pristno „Hif“ kremo ki je radi svojih sestavin najboljša in zajamčena ter domači izdelek. Zaloga na debelo.

Oroslov Crtalič.

Resljeva cesta 20.

== KAJO DELIC ==

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.

priporoč. svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vsa zlatarska dela, pozlačenje posrebrnenje itd. Staro srebro in zlato se kupi po najvišjih cenah in se tudi predela v nove stvari broške, uhane prstane i. t. d.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavzeto.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt. Pisalni

stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoj in franko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaška trg šte. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	211—2/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/10—1/21	2—3	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/1—2/21	1—2	Hilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8—9	1—3	Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico), brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar bolni član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelnik.

